

Paminėjome Nepriklausomybės atkūrimo metines

Kovo 11-ąją minėjome 21-ąias Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines. Nuo pat ankstaus ryto Kaune buvo juntamas šventinis šurmulyis – mieste vyko nuotaikinos akcijos, minėjimai bei eisenos.

Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje bei šalia esančioje Vienybės aikštėje besirenkančius žmones pasitiko bei pasveikino senoviniais drabužiais vilkintis Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

„Bukit pasveikintos visos kartos, kovojujos už laisvę, ją apgynusios ir ją išlaikančios. Jeigu ne mes, tai kas visam pasauliui išsidžiai ištars – Lietuva buvo, yra ir bus laisva! Sveikinu Kovo 11-osios, mūsų Laisvės ir Nepriklausomybės dienos, proga!“ – kalbėjo meras.

Padėta gėlių prie Nežinomo kareivio kapo, žuvusieji už Lietuvos nepriklausomybę pagerbtini iškilmingomis šūvių salvėmis.

„Tremtinio“ inf.
Lietuvos Nepriklausomybės dienos minėjime – LPKTS
Kauno filialo nariai Zenono Šiaučiulio nuotr.

Prof. Vytautas LANDSBERGIS

Teismai ne teismai

– Mums nereikalingi jokie dokumentiniai įrodymai.

– Mūsų nedomina N kartą fiksuoti informatoriškų paslaugų teikimo faktai. Tiesiog nedomina KGB archyvai.

– Mums nereikalingi ekspertų patvirtinti autentiški rašytiniai asmens įsipareigojimai nusikalstamai organizacijai.

– Mes nė nežiūrėsime nufilmuoto agentės prispažinimo. Tiesiog neimsime į bylą ir nereikės vertinti. Kas netinka, to nėra, nors ir kysotu iš visų pusiu.

– Galų gale visa tai meta me į krepšį, nes mūsų sprendimas padarytas iš anksto ir jo nekeisime.

– Kodėl? Ne jūsų reikalas. Nedrįskit klausti apie tarifus. Turime teisę elgtis bet kaip, o aukštesnės instancijos Lietuvos nėra.

Visa tai vyksta teisinėje valstybėje – bent jau taip ji vadina. Stebime suaktyvėjusią KGB paveldo savigyną, panaudojant teismus, kurie nepristinga skalbimo milteilių, kad išplautų sistemos žmonių praeitį. Šių prisodinta ir pačioje teisėtvarkoje, ir daugelyje valstybės institucijų, tad įtakingieji ir nesąžiningieji pasitvarko bęspatingo vargo.

Liūdniausiai atrodo teismai, nesypatingais klausimais jie veikia ne kaip teismai, o kaip firminės skalbyklos. Tulos skalbimo įmonės „nepriklausomybė“ nuo visuome-

nės ir kitų pašaliniai, profesionalai tenkinant galangų klientų pageidavimus, diskredituoją visą teismų sistemą.

Ar galima ją gelbėti? Dar taij. Pirmiausia, atveriant teismus visuomenei per tarėjų instituciją, kuri varžytų bent įžūliausius skalbėjus (-as). Ir šiaip matytų bylų eiga, įtartinas nesąmonės, žmonių skriaudas. Gal todėl tarėjų labiausiai nenorima. Kitas žingsnis būtų įstatymo pataisa, kad valstybės saugumo ir didelio viešojo interesu atvejais, kai byla turi neginčiamą politinį aspektą, neteisinga apsimesti, neva čia tik administracinių dalykų. Tokios bylos neturėtų eiti į administracinių skelbiųjų sprendimai galėtų būti skundžiami tikram Aukščiausiam Teismui.

Liūdnoka skaityti spaudoje, kad Liustracijos komisija, patirianti beveik automatiškai jos sprendimų naikinimus (jokio dėmesio pateiktiniams dokumentams ir argumentams) ir palikta be valstybės paramos, nuleidžia rankas, tartum persiimdamas pavestos veiklos beprasmybe.

Nepatarčiau. Patarčiau dirbtį teisingumo varden, nors ir numatant, kad dar penki, dar dešimt sprendimų bus teismuose naikinami KGB bičiuliams juokiantis. Tegu sau. Kada nors užsikimš iki ribos užsiteršusi skalbimo mašina. Tėvynės labui.

(Alfa.lt)

Naudingos įžvalgos

Plačių interesų asmenybei kunigui Vaclovui ALIULIUI sukanka 90 metų. Atsiverčiu unikalų kultūros paminklą – storą tomą „Lietuvos kultūros kongresas“. Jis prasidėjo ne ką trukus po Nepriklausomybės atkūrimo, būtent 1990 metų gegužės 18 dieną. Tai buvo neeilinis Lietuvos gyvenimo įvykis, reikšmingas politine, pilietine ir kultūrine prasme, aprėpęs svarbiausias kultūros sritis. Jį galima vertinti ir kaip valstybingumą atkūrusios tautos atsaką į tuometinės Maskvos vadovų vykdytą Lietuvos blokadą, siekiant sugrąžinti „bėglę“ atgalios į sovietijos narvą. Kongrese pranešimus skaitė visuomenės ir kultūros veikėjai, tarp jų ir kunigas Vaclovas Aliulis. Dvasininko kalbos kai kurie teiginiai aktualūs ir šiandien.

Katalikybė tapo integruojančia jėga

„Katalikybė veikė Vakarų Europos kultūros tapsmą savo spiritualistine pasaulėžiura, tauriomis moralinėmis idėjomis. Kartu ji buvo integruojančia jėga. Viduramžiais Vakarų ir Vidurio Europa buvo kultūriškai vientisa. Kultūrinė lotynų kalba netarnavo nutautinimui, nes nebuvó nė vienos gyvos ir dominuojančios tautos kalba.“

Kunigą Vaclovą Aliulį sveikina visuomenės veikėja Irena Tumavičiūtė

To meto aukštuomenė vartojo lotynų kalbą, o Abiejų Tautų Respublikos metais Lietuvos bajorija čiauskėjo lenkiškai. Lietuviškai buvo šnekama tik šiaudinėje pastogėje, bet ne dvaro rūmuose. A.Kulviečio ir M.Mažvydo pastangomis atsiradusi lietuviškoji raštija aiškino tikintiesiems ne tik krikščionybės tiesas, bet kartu ugđė ir stiprino lietuvių tautinę savivoką.

Stačiatikybė būtų nutautinusি

„Nesunku buvo pasuktis į Rytus, tada būtume tapę Rytų Europos dalimi. Žvelgiant į šimtmečių perspektyvą, stačiatikybė būtų nutautinus Lietuvą, nes be maž ta pati ir valstybės kan-

celiarijos, ir bažnyčios kalba lietuviui nesunkiai išmokstama. Laimei, posūkis liko tik valstybinis, bet ne tikybiniis.“

Pranešimo autorius argumentuotai išryškina slypėjusį pavoju lietuvių stačiatikybės įsigalėjimo atveju. Spaudos draudimo metais buvo laikoma dideliu nusikaltimu ne tik skaityti lietuvišką spaudą, bet ir lietuviškai rašyti. Buvo mėginta uždrausti lietuviškai kalbetti viešose Lietuvos vietose, nes okupantas šalį jau buvo pervadinęs naujaip – Severo Zapadnij kraj (Šiaurės Vakarų kraštas, – rus.). Už neapdairų ir „ne vietoj“ Lietuvos vardo vartojimą grėsė Sibiro „kurortai“.

(keliamas į 2 psl.)

Naudingos ižvalgos

(atkelta iš 1 psl.)

Kodėl karalystė nepasiekė 21 amžiaus?

„Su Jogaila ir Vytautu pasukome į Vakarus, į katalikybę. Gaila, kad tai įvyko pervailei. Jeigu katalikybė būtų įsivertinusi po Mindaugo krikštoto, tai būtų nereikėjė dėties į jokias unijas, būtume turėję ir dabar turėtume daug didesnę ir ir stipresnę Lietuvą ir švēstumė ne 600, o be maž 750 metų Lietuvos mokylos jubiliejų.“

Garbusis kunigas tiesiai ir trumpai paaškina lemtingą Lietuvos istorijos klupotelėjimą. Lietuvos karalystė tegyvavo vos dešimtį metų. Karalių Mindaugą ir jo sūnūs Ruklį ir Rupeikį, kaip galimus sosto įpėdinius, nužudė karaliaus svainis Nalšios kuniagaikštis Daumantas, susimokės su žemaičių kuniagaikščiu Treniota ir keršydamas už pagrobtą žmoną.

Vienintelio pirmojo ir pasutiniojo Lietuvos karaliaus žudikas Daumantas apskrikštijo ir tapo stačiatikių šventuoju Timofeju. Šio skaudaus įvykio nagrinėjimas pagal nūdienos meto teisę bei papročius yra gana keblus. Tačiau dažnam tévynainiui nevalingai, gal ir neišvengiamai kyla tas pats klausimas, kurį kelia kunigas Vaclovas Aliulis: kokią šiandien turėtume Lietuvą, jei karalystė būtų pasiekusi 20 amžių?

Lietuviška mokykla stabdytu nutautėjimą

„Pavėluotas krikštas, susijęs su politine unija, atkélé vartus nutautinimui. Cia turime neišleisti iš akių, kad katalikybė ir apskritai krikščionybė pati savimi niekur nebuvó ir néra nutautinimo veiksnys be politinio ryšio, be valstybinės galios sudaromų sąlygų ir socialinių spaudimo“, – teigia V. Aliulis.

Ši citata žadina kitą fundamentalų, anaiptol ne naują klausimą, į kurį mano bičiulis Stasys taip reagavo: „Viduramžiais Lietuva neturėjo kito pasirinkimo, tik kartu su lenkais eiti lygiomis teisėmis ir bendra atsakomybe. Tą liudija ir istorija, bet paaškink man, kodėl Vytautas Didysis, sugebėjės laimeti Žalgirio mūšį, neįsteigė né vienos lietuviškos mokyklos, o visą raštvedybą vedé gudų kalba?“ Sutrikuo ir nesiryžau

atsakyti, mat man, ne istorikui, gerokai trūko žinių, Adolfo Šapokos vadovėlio nepakako...

Bažnyčia visais laikais tardavo tiesos žodį

„Lig šiol prisiminėme katalikybės įtaką kultūrai jos tautiškumo požiūriu: kur ji rėmė, kur davė progą kliudyt. Reikšmingesnis dalykas – universaliosios krikščioniškosios vertybės, gaivinusios ir formavusios Europos ir Lietuvos kultūros dvasią, jos aukštą moralumą. Tos vertybės: dvasios pirmenybė, kiekvieno žmogaus orumas, tiesos meilė, teisingumo reikalavimas, atsakomybė prieš savo sąžinę, prieš artimuosius bei visuomenę ir prieš visažinį Dievą.

Nors katalikybė Lietuvoje ilgus laikus yra buvusi valstybės pripažinta religija, tačiau Katalikų Bažnyčia niekad nebuvó valstybinė, niekad karalius ar kuniagaikštis nebuvó jos galva, ir ši pagrindinė aplinkybė visais laikais leisdavo Bažnyčiai tarti tiesos žodį prieš valdovų veiksmus ir socialinių santykų moralinę vertę...

Būtent šiomis temomis Jubiliatas, būdamas Sajūdžio Seimo tarybos narys, dažnai ir įtikinamai kalbėdavo.

Tautos brandą tikrina iššūkiai

„Su kokių kultūriniu bei dvasiniu lobiu atėjome į 1918-ųjų metų Nepriklausomybę? Jis buvo labai katalikiškas. (...) Tauta, imant visumą, tvirta, sąžininga, kartu lyriška ir ryžtinga, darbštī ir humaniška. Galutinis kelių amžių brandos atestatas – pasigératinai tauri mūsų tremtinį dvasia ir būtis.“

Drėstu teigti, kad Jubiliato mintys vertintinos kaip pašiūlymas patiemams akyliu nagrinėti mūsų visuomeninio ir pilietinio gyvenimo kliuvinius. Kad gebame susitarkyti patys, rodo atsikūrusios Lietuvos Respublikos dvių dešimtmeciu patirtis. Posovietinė visuomenė, o tokia mes tapome prieš du dešimtmecius, vienu ypu pasikeisti negali. Straipsnio autorius pažvelgė į ši prasidėjusį vyksmą kunigo ir piliečio akimis.

Sveikinu kunigą Vaclovą Aliulį jubiliejinio gimtadienio proga.

Edmundas SIMANAITIS

Iš Kovo 11-osios minėjimo pamästymu: kokia esame valstybė?

Lietuva Kovo 11-ają pamėjo 21-ąsias Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines. Seime ši sukaktis buvo pažymėta iškilmingu posėdžiu. Jopradojo Seimo pirmininkė Irena Degutienė pakietė prisiminti visus, kurių dėka Lietuva vėl tapo Nepriklausoma valstybe ir kurių jau néra su mumis, švenčiančiais šią sukaktį. Tylos minute pagerbtii ji kvietė jau į Anapilių išėjusius Kovo 11-osios Akto signatarus, visus Lietuvą gynusius ir kūrusius žmones, kurių jau néra, tačiau jų vardai ir darbai šiandien iškyla atmintyje.

I.Degutienė paragino susimąstyti, kodėl žmonės, kurių netekome, pagerbiami tyla: „Ar ne todėl, kad kasdieniniai darbai, deja, ne visada prasmingi, šurmulyys ir smulkmenos užgožia svarbiausius klausimus – kokie esame žmonės, kodėl kartais elgiamės ne taip, kaip liepė sąžinė ir dora? Kokia esame tauta, kokia esame valstybė? Kokie esame, o kokie galime ir norime būti?“

Šie retoriniai Seimo pirminkės klausimai suteikė toną visam minėjimui posėdžiu;

kurio tribūna šiai metais,

kaip niekad, pasižymėjo ne-

kasdienių pasisakymu taiki-

liomis ir dar taiklesnėmis (sa-

vi) kritikos strėlėmis.

I tribūnų pakviestas Nepriklausomybės Akto signataras, Seimo narys Saulius Pečeliūnas, likdamas ištikimas savo principui tautą gerbti, bet ne pataikauti, apžvelgė mūsų santykio su valstybe raidą. Pasak jo, prieš dvi dešimtis metų žinojome: valstybė – tai mes.

„Gynėme ją, aukojomės dėl jos, neskai-

ciuodami naudos ar garbės.

Dalijomės su ja džiaugsmais,

lėšomis ir vargais. Kai jai bu-

vo sunku, buvo sunku ir

mums, kai ji laimėdavo –

džiaugdavomės, nes tai buvo

mūsų pergalė. Žinojome –

niekas nieko neduos. Ką su-

kursime, tą ir turėsime. Ko-

kiaiši principais ir vertybėmis

valdovausimės, taip ir gyven-

sime. Atrodė, kad paskui bus

lengviau, reikės tik išauginti

vaikus dorais piliečiais“, – sa-

kė S. Pečeliūnas. Tačiau jis

negalestingai kritikavo šian-

dieninį žmonių norą vis ką

nors gauti iš valstybės.

„Estija nuo Lietuvos skiri-

iasi tik tuo, kad nieko ne-

kompenسا.

Nei sovietinių indėlių, nei

nurėžtų pensijų dirbantiems

pensininkams.

Grąžino nuosavybę natūra, o

ne ją kompenسا.

Žiūrėjo į

ateitį. Susikūrė rezervą, kuris labai padėjo juodai krizės dieñai atėjus. O mes tarsi įstrigę tomis amžinomis kompensacijomis, kurios, be abejonės, išaugino didžiulę valstybės skolą. Sakau tai kaip priekaištą ir mums, Seimo nariams (dešiniesiems dar labiau negu kairiesiems), sakau tai kaip priekaištą Prezidente ir net Konstituciniam Teismui. Kompensuojame pensijas net mirusiemis pensininkams. Gal reikia kompensuoti ir už prarastą jaunystę?“, – kritikavo Seimo narys.

Nepagailėjo jis karčių žodžiu ir verslininkams, dėl kurių spaudimo iš posto turėjo atsistatydinti ūkio ministras Dainius Kreivys.

„Labai gerbiu Lietuvos verslininkus. Bet sakau jiems: atsisakykite pretenzijų būti oligarchais. Tos pretenzijos baigiasi jums patiemis nenau dingai. Kišami pinigai, kuriamos savos abejotinos vertės žiniasklaidos imperijos, spaudžiamai ministrai, o negavus savo kąsnio jie trypiami tų norinčių būti oligarchais puslapiuose. Turiu pasidžiaugti: demokratinė sistema atsiliko, tie verslininkai skaičiuoją savo pastangų nuostolius. Politika, deja, dėl to irgi skursta. Užuot susitelkė rimtiems darbams, vis valomės ir valomės. Nuo vieno skandalu iki kito. Kita vertus, skandalu nebūna tik diktatūroje“.

Ši kartą mūsų nepriklausoma šalis galėjo išgirsti ir Lietuvos laisvės lygos vadovą, disidentą Antaną Terlecką, kuris aiškino, kad didžiausia klaida, padaryta dar atkurto valstybingumo pradžioje – neįvykdyma desovietizacija.

„1990 metų kovo 11 dieną ką tik išrinktas Aukščiausiosios Tarybos Pirmininku Vytautas Landsbergis padėkojo Persitvarkymo Sajūdžiui ir persitvarkiusių Lietuvos komunistų partijai. Nutylėta visos tautos kova ir pasiūsta žinia komunistams, kad jie gali būti ramūs dėl savo likimo. Tuomet sakiau, kad kliauda dėkoti pastarajai partijai, o dabar, jau žvelgdamas iš dviejų dešimtmeciu perspektyvos, manau, kad tai buvo viena iš didžiausių klaidių, šiandien lemiančių Lietuvos piliečių nepasitenkinimą valstybe. Labai gaila, kad Sajūdžio, Lietuvos komunistų partijos broliavimasis, pataikavimas komunistams ir jų jėgos baimė neleido po nepasisiekusio pučo Maskvoje 1991 metų rugpjūtį įstatymais apriboti komunistų (nesvarbu, kokiais vardais tada jie sa-

ve vadino) veiklos Lietuvoje ir konfiskuoti turto. To nepadarius, įvykiai pasuko visai kreiva vaga, sovietinė nomenklatura sekmingai išlaikė ir padidino savo turtus, per juos darė įtaką visuomenės nuotaikas formuojančiai žiniasklaidai ir sekmingai susiję su pradėjusio kilti laukinio kapitalizmo daigais. Šita simbiozė iki šiol karaliauja Lietuvoje, o jos narius vienija ne kokia nors ideologija, ne religinė tautybė, o tik vienas tikslas – pinigai. Manau, kad tokiomis plytomis mūrijamas valstybės pamatas negali būti stiprus, – kaip visada aštriai kalbėjo garbaus amžiaus disidentas.

Ši dar gilesnės praėjusių laikų gelmės Sajūdžio Seimo nario, režisieriaus Bernardo Gyčio Padegimo lūpomis šių dienų Lietuvai prakalbo 19 amžiuje gimės lietuvių raštojas, literatūros kritikas Juozapas Albinas Herbačiauskas. B.G.Padegimas, su teatrалo žaismingumu paaiškinęs, kad kvietime susikeitus rai-dėms, jo pavardė iš „Padegimo“ tapusi „Pagedimu“, tad bijodamas šventę sugadinti, nes jam „šiandien daug sunkiau kalbėti, lyginant su tuo, kaip buvo lengva kalbėti per tūkstantinius Sajūdžio mitingus prieš 20 metų“, neva pasikvietė „vieną kolegą“. Atsiprašę silpnų nervų žmonių, taip pat politinio korektiškumo ir mandagumo vadovėlių autoriumi, jis pradėjo cituoti minėtą rašytoją:

„Kai buvome vergai, kai mus smaugė, buvome idealistai, buvome Rytų Europoje doriausi žmonės, mūsų kūryba Prometėjo tonu skambėjo. O dabar kas? Dabar mes laisvi. Taip, bet be dvasios, tusti žmonės, nulę pesimistai, ištvirkę spekuliantai. (...) Sunki problema artėja: taip, kaip gyvenosi, jau nebus galima gyventi. Kaip reikės gyventi, kad gyvenimas turėtų kilnią prasmę? Nemokėjome būti broliais, seserimis (kalbu apie mūsų visuomenę), dabar gal išmoksim broliavimosi politikos? Kaip suvaldyti bestiją, kuri apsėdo žmoniją? Ypač lietuvių privalo tais klausimais susirūpinti, jeigu nori būti tauta, o ne kaimene. (...) Lietuvos likimas ne tau-tų sajungoje, ne pasaulinės diplomatijos intrigose, bet tik mūsų galvoje, mūsų širdyse, mūsų rankose glūdi,“ – J.A.Herbačiausko žodžiai kalbėjo režisierius.

Parengė Ingrida VEGELYTĖ

Šių metų Kovo 11-oji ne tik pasitiko mus šventiniais renginiams. Lietuva veidas veidu susidūrė su rimtu konfliktu: patriotiškai nusiteikusio jaunimo radikalizmo protrūkiu. Radikalais – ekstremalais, neonaciais ir fašistuojančiu jaunimeliu buvo išvadinti jauni žmonės, kaip ir kasmet Ne-priklausomos valstybės atkūrimo dieną suorganizavę eitynes „Tėvynei“ sostinės gatvėmis. Tokios eitynės būna organizuojamos ne tik Vilniuje, bet ir Kaune. Ne vien Kovo 11-osios, bet ir Vasario 16-osios proga. Ir scenarijus paprastai būna panašus: patriotiškai nusiteikę jaunimas žygiuoja su Trispalvėmis, daunuodami liaudiškas dainas. Pagerbia Lietuvos partizanus, padeda gėlių prie paminklų. Paprastai jos baigiasi Lietuvos himno giedojuimu. Atrodytų, kas čia blogo?

Blogiausia yra tai, kad paprastai pirmasias eitynių gretas užima skustagalviai, vadinti „skinais“ ar „skustagalviais“. Tai viena iš jaunimo subkultūrų. Jie renkasi labiau militaristinio pobūdžio aprangą, mėgsta trankią, sunkią metalo muziką, atrodo gana agresyviai dėl mačistinio, muskulinistinio arba tiesiog – jėgos kultogarbinimo. Irjie aškiai deklaruojas savo patriotines pažiūras šukiais: „Lietuva – lietuviams“, „Ne Rytams, ne Vakarams – Lietuva Lietuvos vaimamis“, „Už gimtąjį Lietuvą, rasę ir tautą“.

Šiaisiai metais visuomenė kaip niekad atsigréžė į šį reiškinį. Pirmas mėginimas aškintis, kas čia vyksta, įvyko

Radikalus patriotiškumas iš bejėgiškumo?

pačią kovo 11-ąją. Interneto portale „Delfi“ pasirodė straipsnis, teigiantis, kad tokios radikalios patriotų eitynės su neonacizmo tendencijomis diskredituoja tikrų Laisvės kovotojų, Lietuvos partizanų gerą vardą. Iš tiesų, buvę politiniai kalinių ir tremtiniai turi tokios patirties, mat jų renginius labai mėgsta užsuktis „patriotais“ save laikantys Murzos komandosžmonės, taip pat naudojantys panašią išnacistinę simboliką. Apie tai rašinio autorei aškino ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos pirmininkas dr. Povilas Jakučionis.

„Per suvažiavimą Ariogaloje kiekvienais metais tenka su jais pakariauti, viešai atsiriboti. Mes tą darome, bet kartais pakvetus policiją sužinome, kad nieko padaryti teisine prasme negalime, nes jie viešosios tvarkos nepažeidžia, – sakė P. Jakučionis. Jis apgailestavo, kad partizanų įvaizdis buvo išnaudotas per savivaldos rinkimus – partija „Jaunoji Lietuva“ Vilniuje savo rinkimų agitacijoje pabrėždavo, kad remiasi partizanų idealais, o ējo su šukiu: „Be juodu, žydru, raudonu ir be taboro čigonu“. – „Jie saiko, kad partizanai taip kovojo. Tai tikras partizanų kovos diskreditavimas. Partizanai kovojo tik prieš raudonus – tik prieš okupantus. Nei prieš čigonus, žydus ar dar kokius kitokius partizanai nekovojo. Taigi tai tikras diskreditavimas. Jeigu būtų galima užčiaupti burnas, pabandytume

užčiaupoti, bet galimybų mažai“. Buvęs Seimo narys P. Jakučionis pabrėžė, kad vertina patriotiškumą, ypač jaunimo, tačiau apgailestavo, jog gražias iniciatyvas drumsčia radikalai.

„Eitynėse yra visokių žmonių – tikrų patriotų ir tokių, kurie visokiai netinkamais šūkiais provokuoja ir kompromituoja patriotiškumo idėją. Labai gerai yra tikras patriotiškas jaunimas – be neonacijos ir be neokomunistų“, – sakė P. Jakučionis. Tačiau netikieji žmonės moralizavo neonaciškai nusiteikusį jaunimą. Kitą savaitejų adresu pasipylė ištisa lavina protestų, kaltinimų, vertinimų, moralų. Ministras pirmininkas pareiškė, kad neonaciai patritinėse eitynėse diskredituoja patriotiškumą.

Lietuvos žydai pareiškė susirūpinimą ir pasipiktinimą idėjos, esą Lietuva priklauso tik lietuviams, propagavimui: „Lietuvos žydų bendruomenė laiko visišku nesusipratimui, kad šiai, Seimo nutarimu Holokausto minėjimo metais, sostinės valdžia išduoda leidimus tiems, kurie per vieną svarbiausią valstybinių švenčių iš esmės tyčiojasi iš Holokausto aukų atminimo“.

Grupė žinomų visuomenės veikėjų pirmadienį išsakė pasipiktinimą, esą valdžios atstovai nereaguoją į kovo 11 dieną vykusias eitynes, kurios kai kurie dalyvai skandalavo „Lietuva – lietuviams“.

„Akivaizdu – toks reakcijos nebuvimas yra dviprasmiška laikysena. Panašu, kad

valdžios, visuomenės, mokslo institucijų tyla reiškia nebylų pritarimą eisenos dalyvių pretenzijoms tapatintis su Lietuvos valstybe, uzurpuojant „patriotiškumo“ savoką“, – teigama viešai išplatintame laiske, kurį pasiraše per 20 visuomenės atstovų, tarp jų – rašytojai Vanda Juknaitė, Rolandas Rastauskas, Antanas A. Jonynas, Kęstutis Navakas, europarlamentaras Leonidas Donskis, kompozitorius Šarūnas Nakas. Žinoma, tokia proga neužmiršo pasinaudoti ir „tokios“ organizacijos, kaip „Naujoji kairė 95“ ir Tolerantiško jaunimo asociacija.

Visuomenėje buvo išsakyta atvira pozicija prieš agresyvųjį patriotiškumą, pasmerkta skustagalvių kultūra, jau nuolai net apkaltintibesiklausantys netinkamos – sunkiojo metalo – muzikos. Beje, keista, kad net ir šis pomėgis prisikiemias prie nusikalstamų...

Vis tik klausimas, kodėl jauni, patriotiškai, nusiteikę žmonės tapo tokie agresyvūs ir kategoriski, atviras. Ką vis dėl to reiškia tas taip visų keiksnojamas posakis „Lietuva – lietuviams“? Kodėl patriotiškumas stumiamas į marginalius visuomenės pakraščius ir nuvertinamas? Kasta skatinā: tam tikri žmonės ar visuomenėje vykstančiais reiškiniai? Jei visuomenė nesistengs atsakyti į šiuos klausimus, tai sulaiks rimtesnių bėdų, o kritikuojantys ir draudžiantys tokį radikalų patriotiškumą patys taps pa-

našūs į radikalus. Bent jau nebeatrodys demokratiški.

Savaime pasakymas, pailkėjimas, reikalavimas, noras ar troškimas, kad Lietuva būtų tik lietuviams, nėra joks nusikalstamas. Demokratiškiam pasaulyje niekas negali niekam uždrausti svajoti apie šalį Lietuvą, kurioje gyventų ir dirbtų lietuvių.

Deja, tai tegali būti kažkieno svajonė, mat Lietuva per amžių amžius buvo daugiaatautė šalis. O dabar, kai tapome Europos Sąjungos šalimi ir turime galimybę patys išvažiuoti, negalime ir neturiame drausti ir kitiems čia atvažiuoti bei gyventi. Vis tik apie tai svajojančių yra. Ir svajoja apie nesančią „Lietuvą tik lietuviams“ Lietuvos jaunimą. Svajoja ir puoselėja idilią, kuri niekada neišspildys. Svajoja, tikriausiai, iš bejėgiškumo.

Ar paklausė kas nors tų agresyvokai guvių vaikinukų, kur jų tévai? Ar skanduotė „Lietuva – lietuviams“ (o gal ir – „Lietuviai – Lietuvių“?) neslepia daugybės Lietuvos vaikų ilgesio savo tévams, emigravusiems geresnio uždarbio? Kokią perspektivą Lietuvoje matą bebaigiantys bresti jos nauji, jauni piliečiai? Ar jie sugerbės čia susirasti darbo, pradeti gyventi, ar neprivers jų likimas patiem trauktis plačiais atvertos Europos keliais ir taikliais priverstinai beieškant darbo? Pasmerkti galima labai greitai, suprasti – daug sudėtingiau.

Ingrida VĖGELYTĖ

Dėl dviejų procentų gyventojų pajamų mokesčio paramos

Rekomenduojame, kad gyventojai, pildydami prašymus perteisti iki 2 procentų pajamų mokesčio sumos Lietuvos vienetams, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą turintiems teise gauti paramą (forma FR0512) ir norėdami skirti paramą filialui, 10 laukelyje turėtų nurodyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos kodą (kodas 300032645), o 15 laukelyje išrašyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos filialo* atskaitomosios sąskaitos numerį (FR0512 formos pildymo taisyklės). Atlirkus skaičiavimą pagal pateiktus prašymus paskaičiuota suma bus pervaestai į pagrindinės įmonės sąskaitą, tačiau kreipiantis į VMI galima bus išrašyti pažymą apie sumų pervedimą pagal prašymuose nurodytas sąskaitas.

* - kiekvienas, norintis paremti, 15 laukelyje išrašo savo filialo atskaitomosios sąskaitos numerį, kurį galima sužinoti tik savo filialo būstineje.

1. Naujasis kodas	2. Naujasis Lietuvių gyventojų kodas	3. Naujasis spausdinėjimo datos	4. Teisėtar	5. Įmonės pavadinimas	6. FR 0512	VNTIS 0.1
6. Teisėtar	7. Pavyzdys	8. Naujasis kodas	9. Naujasis spausdinėjimo datos	10. Paramos gauti paramos paramos	11. Paramos gauti paramos paramos	12. Būstas adresas
13. Būsto pašto kodas	14. Būstas kodas	15. Atskaitomosios sąskaitos numeris	16. Atskaitomosios sąskaitos numeris	17. Pavyzdys	18. Pavyzdys	19. Pavyzdys
20. Naujasis kodas	21. Naujasis spausdinėjimo datos	22. Naujasis spausdinėjimo datos	23. Naujasis spausdinėjimo datos	24. Naujasis spausdinėjimo datos	25. Naujasis spausdinėjimo datos	26. Naujasis spausdinėjimo datos
27. Naujasis spausdinėjimo datos	28. Naujasis spausdinėjimo datos	29. Naujasis spausdinėjimo datos	30. Naujasis spausdinėjimo datos	31. Naujasis spausdinėjimo datos	32. Naujasis spausdinėjimo datos	33. Naujasis spausdinėjimo datos
34. Naujasis spausdinėjimo datos	35. Naujasis spausdinėjimo datos	36. Naujasis spausdinėjimo datos	37. Naujasis spausdinėjimo datos	38. Naujasis spausdinėjimo datos	39. Naujasis spausdinėjimo datos	40. Naujasis spausdinėjimo datos
41. Naujasis spausdinėjimo datos	42. Naujasis spausdinėjimo datos	43. Naujasis spausdinėjimo datos	44. Naujasis spausdinėjimo datos	45. Naujasis spausdinėjimo datos	46. Naujasis spausdinėjimo datos	47. Naujasis spausdinėjimo datos
48. Naujasis spausdinėjimo datos	49. Naujasis spausdinėjimo datos	50. Naujasis spausdinėjimo datos	51. Naujasis spausdinėjimo datos	52. Naujasis spausdinėjimo datos	53. Naujasis spausdinėjimo datos	54. Naujasis spausdinėjimo datos
55. Naujasis spausdinėjimo datos	56. Naujasis spausdinėjimo datos	57. Naujasis spausdinėjimo datos	58. Naujasis spausdinėjimo datos	59. Naujasis spausdinėjimo datos	60. Naujasis spausdinėjimo datos	61. Naujasis spausdinėjimo datos
62. Naujasis spausdinėjimo datos	63. Naujasis spausdinėjimo datos	64. Naujasis spausdinėjimo datos	65. Naujasis spausdinėjimo datos	66. Naujasis spausdinėjimo datos	67. Naujasis spausdinėjimo datos	68. Naujasis spausdinėjimo datos
69. Naujasis spausdinėjimo datos	70. Naujasis spausdinėjimo datos	71. Naujasis spausdinėjimo datos	72. Naujasis spausdinėjimo datos	73. Naujasis spausdinėjimo datos	74. Naujasis spausdinėjimo datos	75. Naujasis spausdinėjimo datos
76. Naujasis spausdinėjimo datos	77. Naujasis spausdinėjimo datos	78. Naujasis spausdinėjimo datos	79. Naujasis spausdinėjimo datos	80. Naujasis spausdinėjimo datos	81. Naujasis spausdinėjimo datos	82. Naujasis spausdinėjimo datos
83. Naujasis spausdinėjimo datos	84. Naujasis spausdinėjimo datos	85. Naujasis spausdinėjimo datos	86. Naujasis spausdinėjimo datos	87. Naujasis spausdinėjimo datos	88. Naujasis spausdinėjimo datos	89. Naujasis spausdinėjimo datos
90. Naujasis spausdinėjimo datos	91. Naujasis spausdinėjimo datos	92. Naujasis spausdinėjimo datos	93. Naujasis spausdinėjimo datos	94. Naujasis spausdinėjimo datos	95. Naujasis spausdinėjimo datos	96. Naujasis spausdinėjimo datos
97. Naujasis spausdinėjimo datos	98. Naujasis spausdinėjimo datos	99. Naujasis spausdinėjimo datos	100. Naujasis spausdinėjimo datos	101. Naujasis spausdinėjimo datos	102. Naujasis spausdinėjimo datos	103. Naujasis spausdinėjimo datos
104. Naujasis spausdinėjimo datos	105. Naujasis spausdinėjimo datos	106. Naujasis spausdinėjimo datos	107. Naujasis spausdinėjimo datos	108. Naujasis spausdinėjimo datos	109. Naujasis spausdinėjimo datos	110. Naujasis spausdinėjimo datos
111. Naujasis spausdinėjimo datos	112. Naujasis spausdinėjimo datos	113. Naujasis spausdinėjimo datos	114. Naujasis spausdinėjimo datos	115. Naujasis spausdinėjimo datos	116. Naujasis spausdinėjimo datos	117. Naujasis spausdinėjimo datos
118. Naujasis spausdinėjimo datos	119. Naujasis spausdinėjimo datos	120. Naujasis spausdinėjimo datos	121. Naujasis spausdinėjimo datos	122. Naujasis spausdinėjimo datos	123. Naujasis spausdinėjimo datos	124. Naujasis spausdinėjimo datos
125. Naujasis spausdinėjimo datos	126. Naujasis spausdinėjimo datos	127. Naujasis spausdinėjimo datos	128. Naujasis spausdinėjimo datos	129. Naujasis spausdinėjimo datos	130. Naujasis spausdinėjimo datos	131. Naujasis spausdinėjimo datos
132. Naujasis spausdinėjimo datos	133. Naujasis spausdinėjimo datos	134. Naujasis spausdinėjimo datos	135. Naujasis spausdinėjimo datos	136. Naujasis spausdinėjimo datos	137. Naujasis spausdinėjimo datos	138. Naujasis spausdinėjimo datos
139. Naujasis spausdinėjimo datos	140. Naujasis spausdinėjimo datos	141. Naujasis spausdinėjimo datos	142. Naujasis spausdinėjimo datos	143. Naujasis spausdinėjimo datos	144. Naujasis spausdinėjimo datos	145. Naujasis spausdinėjimo datos
146. Naujasis spausdinėjimo datos	147. Naujasis spausdinėjimo datos	148. Naujasis spausdinėjimo datos	149. Naujasis spausdinėjimo datos	150. Naujasis spausdinėjimo datos	151. Naujasis spausdinėjimo datos	152. Naujasis spausdinėjimo datos
153. Naujasis spausdinėjimo datos	154. Naujasis spausdinėjimo datos	155. Naujasis spausdinėjimo datos	156. Naujasis spausdinėjimo datos	157. Naujasis spausdinėjimo datos	158. Naujasis spausdinėjimo datos	159. Naujasis spausdinėjimo datos
160. Naujasis spausdinėjimo datos	161. Naujasis spausdinėjimo datos	162. Naujasis spausdinėjimo datos	163. Naujasis spausdinėjimo datos	164. Naujasis spausdinėjimo datos	165. Naujasis spausdinėjimo datos	166. Naujasis spausdinėjimo datos
167. Naujasis spausdinėjimo datos	168. Naujasis spausdinėjimo datos	169. Naujasis spausdinėjimo datos	170. Naujasis spausdinėjimo datos	171. Naujasis spausdinėjimo datos	172. Naujasis spausdinėjimo datos	173. Naujasis spausdinėjimo datos
174. Naujasis spausdinėjimo datos						

Dabar, kai knygynų lenty nos tiesiog lūžta nuo įvairiausios literatūros, atrodo, kad skaitytojai jau nebėra kuo sudominti. Tačiau nesenai vykusioje knygu mugėje Violetos ŽIDONYTES knyga „Liepu medaus nebus“ sulaukė dideilio susidomėjimo, o šį penktadienį, kovo 18 dieną, kūrinio pristatymas įvyks LPKTS salėje. Kalbamės su knygos autore:

– Kaip Jums pavyko rasti rašytojo plunksnos nelieštą, o knygos mylėtojams mie lu temą?

– Esu viduriniosios kartos atstovė – tarp tikrų tremtinių ir tikro „so vietinio jaunimo“. O kiek vienas laikotarpis turi savo specifiką, savo temas. Šis romanas, galima sakyti, autobiografinis. Jį skaičiusieji sako, kad būtent tokiu kampu į socialistinį gyvenimo periodą kiti lie tuvių rašytojai dar nepasi žiūrėjo. Tą nesunku pa aiškinti – už mane vyres ni rašytojai okupacijos ir tremties temomis ką norėjo, tą jau parašė. Be to, atkūrus Nepriklausomybę, išleista nemažai autentiškų tremtinių prisiminimų. Tačiau bent dešimtmečiu jaunesni už mane apie tremtį ir apie sovietinę, komunistinę ideologiją persunką Lietuvos tikrovę jau nebežino – nebent iš pasakojimų, bet ne iš autentiškos partities, todėl įtaigiai ir nebeparašytu – arbajiemis tai papras čiausiai neaktuali tema.

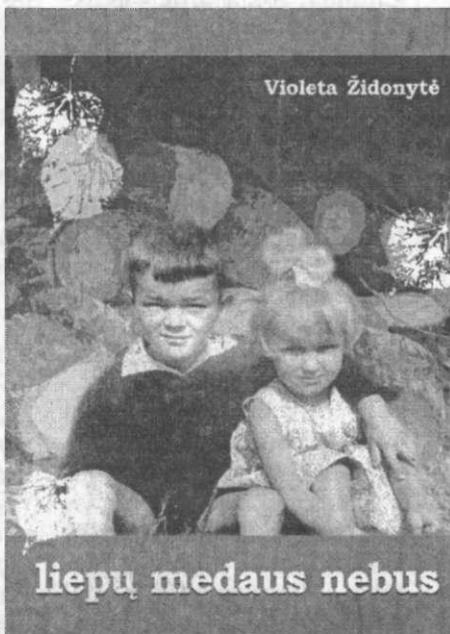
Mano knyga vis dėlto nėra romanas apie tremtį – tai tiesiog pasakojimas apie mažo žmogaus vaikystę ir nesuvokimą pasaulyje – juk namie, tremtinių šeimoje, buvo kalbama vienaip, o mokykloje, laikrašiuose, televizijoje, visame viešajame gyvenime – visai kitaip. Buvo sunku suvokti, kodėl močiutė, mamos mama, atvirai šlykti mano ir brolio raudonais pionieriskais kaklaraičiais. Kaip sužinojau paaugusi, okupantai iš jos atėmė ne tik namus – dešimt metų močiutė nematė visų savo vaikų – juos į Sibirą išvežė vienus, nes trémimo metu močiutės tiesiog nebuvovo namie.

Knygoje pasakoju apie neteisybę, kuri lydėjo jau sugri žusius į Tėvynę tremtinius, apie tą visuotinę baimę, kad tik vaikai ko nors nepasakytu, ką antisovietiško išgirsta namie, apie totalinį „smegenų plovimą“, kai visi mokiniai urmu stodavo į spaliukus, į pionierius, dainavo dainas, šlovinančiais Komunistų partiją ir Leniną, buvo verčiami stoti į

Prisiminimai iš okupuotos Lietuvos

komjaunimą grasinant, kad nekomjaunuoliai nejostos į aukštąsias mokyklas.

Tiesa, romane yra ir Sibiro – po daugelio metų teko nuvykti į Užbaikalę aplankyt i tėvų jaunystės vietų ir dalyvauti ekspedicijoje parvezant tremtinių palaikus, teko su tikt i ten likusių lietuvių ir surūpinti tragiškas jų sulaužytų

liepu medaus nebus

likimų istorijas – sukrečiančias, neįtikimas. Patirtos emocijos – su niekuo nepalyginamas.

– Kodėl liepu medaus nebus? Knygos pavadinimas leidžia pasijusti tarsi nuskriaustam vaikui, iš kurio atimama tai, kas, atrodyt, savaime priklauso...

– Būtent – atimama tai, kas priklauso. Tik ne vien iš vaikų, o iš dešimčių, šimtų tūkstančių niekuo dėtų ir niekuo nenuskriaustamų žmonių atimama jaunystė, sveikata, tėviškė, namai, kartais ir visas gyvenimas. Tačiau pavadinimas dar turi ir kitą, tiesioginę prasmę – mano ištremtų senelių sodyba Meškalaukiu kaime buvo apsodinta liepos. Tėtis dar atsimena, kaip jam būnant visai mažam, liepas sodino jo tėvai. Seneliai laikė bites, ir jos nešdavo tų tėviškės liepu medų. Šeimą ištremė gegužės pabaigoje, ir tais metais savo liepu medaus jau niekas nebeparagavo. Nebeparagavo ir vėliau – nebeliko tėviškės, nebeliko bičių, nebeliko gyvenimo.

– Ar sovietinis laikotarpis dabartiniam jaunimui gali būti įdomus? Juk jiems daug ką iš to meto papasakoja tėvai, gimnaziniai, mokytojai.

– Sis tas yra istorijos vadovėliuose, ir sausus faktus, be abejų, jaunimas žino. Tačiau romane tą laikotarpį galima

pavaizduoti visiškai kitaip, perteikti jausmus, nuotaikas, emocijas – visa tai, kuo gyvenome. Manau, tai įtaigiau ir įdomiau, negu vien vadovėlyje surašytos datos ir skaičiai. Jau bent keletas skaitytojų sakė, jog mano romanas juos pravirkdė. Literatūros kūrinio prasmė, manyčiau, ir yra būtent tokia – sužadinti emocijas dėl vieno ar kito įvykio, gyvenimo tarpsnio, ir neleisti pamiršti istorijos. Juk gyvi esame tol, kol prisimename.

– Tai ne pirmoji Jūsų knyga. Esate dailininkė. Kaip tapote rašytoja?

– Rašyti ir piešti pradėjau beveikvienu metu – gerokai prieš mokyklą. Tiesa, spalvotas pieštu kais bandžiau „iliustruoti“ kone visas savo vai kystės knygas, kurios neturėjo paveikslėlių, bet nebuvo tais piešiniais patenkinta – vien noro nepakako. O memuarus praėjau rašyti būdama šešerių. Tiesa, paskui, paaugusis ir susigedusi dėl buvusio naivumo ar palikytų klaidų juos dažnai sunaikindavau. Iš tiesų rašiau visada, per kiekvienas vasaros atostogas sukurdavau po „romaną“ – atostogauti į kaimą pas dėdė Joną visada veždavausi krūvą naujų mokyklinių sąsiuvinį, ir kurti visokiausias istorijas buvo neapsakomas malonumas. Tačiau, kai atėjo laikas rinktis profesiją, buvo visiškai aišku, kad cenzūra visagalė ir kad literatūra kur kas labiau suvaržyta, negu architektūra – ją studijau Dailės institute. Beje, dailėje irgi tebuvo viena viešai leistina sritis – „socialistinis realizmas“. Kita vertus, joks universitetas nemoko, kaip tapti rašytoju – tikriausiai, tai yra pašaukimas.

Kalbėjosi Jolita NAVICKIENĖ

Sveikiname

Ir nenurimk, širdie, išplakus
šitiek metų,

Patyrus visko: tremtį, šaltį
ir piktų audrų.

Neleisk likimui kryžkelej
apvilti,

O leisk gyventi meilėj artimų...

Garbingo 95 gimtadienio proga sveikiname Adolfiną VALATKIENĘ ir linkime geros sveikatos, sėkmės ir Dievo palaimos.

LPKTS Kretingos filialas

* * *

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Vytauto apygardos Aro būrio partizaną, buvusį Karagandos politinį kalinių, Irkutsko sr. Galumetės tremtinį Vincentą KAŽUKAUSKĄ, apdovanotą Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, Sausio 13-osios gynėjų ir LPKS prezidiumo garbės raštais. Linkime stiprios sveikatos, išvermės, dvasios stiprybės, Dievo palaimos ir ilgų, šviesių gyvenimo metų.

LPKTS Jonavos filialas

* * *

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Aldoną VILUTIENĘ, buvusią politinę kalinę, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio narę, Tauro apygardos partizaną ir tremties muziejaus įkūrėją, Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sąjungą.

* * *

Ilgų, laimingų ir džiaugsmingų metų,
Geros sveikatos, nuotaikos žvalios.
Tegul tremtis gyvenimo verpetuos,
Nenuneša sparčios laiko tékmés...
Svarbiausia, kad širdis dainuotų,
lydėtų laimę ir sėkmę.

* * *

Garbingo 70-ojo jubiliejaus proga sveikiname Jeronimą VALATKAITĘ-MOTIEJAUSKIENĘ ir linkime Dievo palaimos, prasmingu, kurybingų dienų.

LPKTS Kretingos filialas

* * *

Garbingo Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Reginą STANIČIŪTĘ-KUZMIENĘ, pasaulį išvydusių Aukštaitijos žemėje. Tremtis laikinai buvo atėmusi Tėvynę. Grįžusi į Lietuvą, po Nepriklausomybės atkūrimo, ilgus metus vadovauja LPKTS Kėdainių filialui.

LLKS atkūrimo priešaušryje Kuzmų sodyboje rinkdavosi būsimieji Sąjūdžio vadovai (J. Čeponis, V. Šniuolis, Simutis ir kiti) bei jų rėmėjai. Iš šios sodybos išeidavo šildyti šeimininkų gerumo ir nuoširdumo. Regina su Antanu ir jų atžalos visada rasdavo ir dabar randa laiko darbams dėl tévynės gerovės. Ši šeima daug prisiėjo statant paminklus partizanų žūties vietose.

Gerbiamą Regina, LPKTS valdybos, Kėdainių filialo narių ir buvusių partizanų, Vyčio Kryžiaus ordino kavalierų, gyvenančių Kėdainių rajone, vardu linkime stiprios sveikatos, išvermės ir toliau sėkmingai darbuotis dėl Lietuvos.

LPKTS valdyba,
LPKTS Kėdainių filialas

* * *

Knyga apie tremtį anglų kalba

Neseniaileidykla „Vantage Press“ Niujorke, JAV, išleido 1941 metų birželio 14-osios tremtinės Antaninos Sabonaičiūtės prisiminimų knygą „Kol dar viltis teberusena“. Iš anglų kalbos vertė ir redagavo išeivis iš Lietuvos Jeronimas Tamkutonis. Knyga autorės papildyta skyrimi apie pokarį Lietuvoje. Apie gimnazistus ir jų mokytojus. Apie eilinius kaimo gyventojus. Apie tai, kaip sovietinės valdžios buvo traktuojami tremtiniai, jau išleis-

ti iš tremties bei kalėjimų ir sugrįžę į Lietuvą. Knyga su labai tiksliais paaiškinimais yra skirta angliskai kalbantiems skaitytojams. Bendru sutarimu su autore anglisko knygos varianto pavadinimas „Untie“. Vertimas – labai tikslus.

Mes, buvę tremtiniai, šiaisiai metais minėsiantys 70 metų su kaktinuo pirmojo trémimo, tikime, kad skaitydami šią dokumentinę knygą užsieniečiai kur kas geriau supras, kas iš tikrųjų buvo tie „buržuaži

nai nacionalistiniai elementai“ bei „liaudies priešai“, verti tik vergovės ir žūties bekrastėse Sibiro platybėse, Jakutijos amžino išalo žemėje ar Lenos upės žiotyse. Aiškiau supras tremties esmę ir tikslą.

Knygosvertėjas Jeronimas Tamkutonis yra gimęs netoli Kaišiadorių, valstiečių šeimoje. Nebaigęs gimnazijos dar labai jaunas, bešeimos, 1944 metais kartu su daugeliu lietuvių pasitraukė į Vakarus.

(keliamą į 6 psl.)

Pirmojo trėmimo 70-mečio suvakčiai

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Augino giminės

– Pirmųjų tremties dienų nepamenu, – prisimindamas 1941 metų tremtį sakė Viktoras Bundza, aktyvus LPKTS Kauno filialo narys, LPKTS valdybos narys, nuolatinis TS-LKD stebėtojas rinkimuose, renginių organizatorius. – Birželio 24-ąją, kelionėje į Komiją, man sukako dveji metukai. Keliavau į Šiaurę su mama, tėveliu ir dar dvieju broliukais – devynmečiu Romu ir septynmečiu Edmundu. Sunkiai suprantu, kaip tuos sunkumus iškentėjo mama. Mūsų tėvelio Naujojoje Vilnioje neatskyrė, nes gyvenome Nevarėnuose, naujoje vietoje, ir apie jį, matyt, nebuvu surinkę medžiagos. Negreit sužinojau ir supratau, kad baisiais šalčiais, poliarinėmis naktimis, horizontu be medžių, pusės metų poliarinėmis naktimis mus kankinus žemė – ne mano gimtinė. Kad mes iš Lietuvos, kur upės teka, žydi sodai ir žmonės dainuoja, sužinojau vėliau... Gyvenimą tremtyje pamenu nuo ketverių, tad apie savo tėvynę žinojau tik iš tėvelių ir brolių pasakojimų.

Telšių apskrities Nevarėnų pradžios mokyklos mokytojams Bronislavai Skeivytei-Bundzienei ir jos vyru Kazui, gimusiam 1907 metais, gyvenimas užtemo pačioje jaunystėje. Bronislava, gimusi 1906 metais, buvo kilusi iš intelligentų šeimos nuo Židikų. Žinoma, kad jos brolis Pranas Skeivys, gimęs 1895 metais Renavo kaimė, Židikų valsčiuje, Mažeikių apskrityme, buvo Lietuvos kariuomenės savanoris. Mokytojų seminarijoje Bronislava sutiko Kazį Bundzą, nežinoma kokiu būdu atsiradusį studijuoti šiame krašte. Mat jo gimtinė Vilkijoje, netoli Kauko. Sukūrė šeimą jie abu dirbo Žemaičių Kalvarijos pradžios mokykloje, čia gimė vaikai. Sako, mokytojų atlyginimo pakalo ne tik šeimai išlaidyti, bet dar nusisiusti pinigėlių į Vilkiją, kur senieji Bundzos surentė naujus namus. I Nevarėnus mokytojai atvyko jau prieš pat okupaciją, gal tikėdami išlikti Žemaičių Kalvarijoje Kazys buvo ne tik mokytojas, bet šaulys, tautininkas, Lietuvos patriotas.

Birželio 14-osios parçčiai prie namo, kuriame gyveno mokytojų šeima, atvažiavo kareiviai, liepė susikrauti daiktus. Pabudo vaikai ir paramė svetimus žmones išsiugando. Jau iš vakaro pas Bundzas atėjo vietinis žydelis ir pranešė, kad rytoj bus trėmimas, tad mokytojams reikia susiruošti daiktus ir slėptis, o

jis naktį atvažiuosiąs jų paimti. Deja, kareiviai tą gerą žmogų aplenkė... Tėvai tuo balsiuoju metu laikėsi ramiai, gal žinojo, kad tai nutiks, ir buvo pasiruošę išbandymams. Tik vargu ar suprato, kad likimas jiems, dar ir 35 metų nesulaukusiem, atims džiaugsmą, jaunatviškas šypsenas, ramų ir sotų gyvenimą, o paliks tik klausimą: „Kas bus rytoj?“

Teveliai Bronislava ir Kazys tremtyje Ust-Kulome, Komijoje. 1961 metai

Vežė kelias savaites. Isleido prie didelės upės Komijoje, netoli Sytvarko. Septynioms šeimoms liepė pasistatyti vieną namelį iš rastų. Cia jie privalėjo kirsti medžius ir plukdyti upe, kur žemupyje ruošė sielius. Tai atšiauri Šiaurės vieta, kur tundros „vasara“ tėiasi tik vieną mėnesį. Dirbo sunkiai, upės pakrantės buvo pilnos nuskendusių medžių, netvarka. Kai darbai baigėsi, motiną su vaikais išvežė į „sovchozą“ Ibe, Ust-Kulomsko rajone, tėveli – darbams į Vorkutą. Dabar sunku pasakyti, kaip išgyveno Bronislava Bundzienė su vaikais, tačiau tikrai tik savo darbštumu, valia ir tikėjimu, kad palūžti negali. Uždarė juos mediniame barake, šaltynėje ir nepritekliuose. Vai kams reikėjo eiti į rusišką mokyklą.

Tėvelis po kelerių metų iš Vorkutos davė žinią, kad jau leidžiama taip vadintiems laisvai samdomiems tremtiniams gyventi su šeimomis. Tad Bronislava su vaikais išvažiavo į šachtininkų kraštą. Edmundas jau buvo baigęs dvi rusiškos mokyklos klases.

Apsigyveno barake, kur trys krosnys negalėjo dorai apšildyti patalpos. Šeimos neturėjo savų kambarėlių, tiktais didžiulėje erdvėje po kelis kvadratinis metrus ploto, kur ant grindų saugojo turtelį ir miegojo, kur žaidė vaikai. Taip bėgo jų gyvenimas anglies klodų apsupty. Lauke buvo labai šalta. Iš ryto jie būdavo išrikiuojami ir vedami į šachtas, vakare po katorgiško 12

į komunizmą“ pradžios mokykloje netoli Vilkijos, prie Ringovės miško. Motina niekur nedirbo. Vaikai džiaugėsi tėvynė, lankė mokyklą. Deja, tokio gyvenimo inteligenčiai sovietinė santvarka nenumatė. Mokytojai – „liaudies priešai“, jie ir jų vaikai turi kentėti už „nuodėmes“.

1949 metų sausį Nevarėnuose prie Bundžų trobos privažiavo „Pobieda“. Išlipo

ti senus tėvus ir vaikus Lietuvoje, tačiau gavo neigiamą atsakymą. Po tremties jiems neleido gyventi ne tik Lietuvoje, bet ir Pabaltijje, tai nei į Latviją ar Karaliaučių sugržti negalėjo. Tik 1963 metais sugržo namo, nekalti kalėjė ir buvę ištremti dvidesimt metų. Apsigyveno Klaipėdoje, kur dirbo ir gyveno vyresnysis sūnus Romas. Kazys, sovietų lagerių iškankintas, mirė būdamas tik 61 metų. Bronislava sulaukė gilio senatvės. Abu palaidoti Klaipėdoje.

1949 metais netekė tėvų Bundžų vaikai išsiblaškė po Lietuvą, prisilaudė pas savus ir svetimus.

Viktoras išvyko į Šilutės rajono Rugilių kaimą, kur gyveno teta Klementina, vėliau atsidūrė pas kitą tetą Švėkšnoje, po to – Žemaičių Kalvarijoje. Baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją Kaune, tapo hidrologu, buvo prievara išsiustas į Taškentą. Kol neatidirbs „pagal paskyrimą“ trejų metų, akademijos baigimo diplomu nusprenādė neatiduoti. Kad sugržytų namo iš „tremties“ anksčiau laiko, teko imtis gudrybių. Lietuvoje ilgus metus dirbo Vandens ūkio projektavimo institute, gyvena Kaune.

Romas išvažiavo gyventi į Biržus, vėliau į Klaipėdą. Baigė jūreivystės mokyklą, dirbo laivo mechaniku. Žinoma, išplaukti iš uosto dėl nepatikimumo neturėjo leidimo, tad dirbo krante. Tragiškai žuvo buksyruodamas ledouose įstrigusį laivą...

Edmundas iš pradžių liko pas tetą Vilkijoje, vėliau gyveno pas savus ir svetimus Biržuose, Liukenuose. Baigė medicinos mokslus, daug metų dirbo Molėtų ligoninės vyriausiuoju gydytoju, Santariškių ligoninės traumatologu. Jau suaugęs buvo nuvažiavęs į Komiją aplankytį tėvų.

– Džiaugiuosi, kad esu tarp savo likimo draugų, 1941 metų tremtinį. Nuoširdžiai bendrauju su Ona Jolanta Gerulskiene, Jonu Sakeliu, Vytautu Valeškevičiumi. Nedaug mūsų 1941 metų tremtinį beliko, tačiau visi esame vienminčiai, domimės politiniu ir ekonominiu Lietuvos gyvenimu, – sakė Viktoras Bundza.

Edmundas (kairėje) su lietuviu tremtiniais 1961 metais, kai lankė tėvus Komijoje

1941 metų tremtiniai (iš kairės): Viktoras Bundza, Ona Gerulskienė, Jonas Sakelis. 2004 metai

Nuotraukos iš Viktoro Bundzo albumo

ar 14 valandų darbo parvesdavo į barakus. Bet šeimai jautėsi daug geriau nei miškuose: jie visi buvo kartu, tai teikė tvirtybės, pasitikėjimo ir tikėjimo.

Jau 1947 metais tremtiniai ir buvusių politinių kalinių niekas nesaugojo. Tėvynė šaukė namo... Kažkas pasigamino spaudą ir dėliojo ant piperiaus lapų, tapusių pažymėjimais, kad esą jo savininkui už gerą darbą leidžiama sugržti į Lietuvos SSR. Klasotė padėjo. Taip tų metų rudeni Bundžų šeimyna grįžo į Vilkiją, kur gyveno seneliai. Tėvas kuriam laikui išsidarbiino mokytoju kolūkio „Keliai

saugumiečiai, pasitikslino šeimos narių pavardes. Tuo metu namuose buvo tik vienas dešimtmetis Viktoras. Motina nuramino vaiką, kad jie greitai grįš: žmogiška išmintis diktavo, kad nekaltų juk nebaudžia. Tačiau okupantui gyvenimo išmintis buvo nesvarbi.

Kazį ir Bronislavą už pabėgimą iš tremties nuvežė į Klaipėdos kalėjimą, ten laikė metus, kol surinko dokumentus bylai. Paskui abu išvežė į Gorkio kalėjimą, nuteisė po trejus metus kalėti. Vėliau jie turėjo grįžti į tremtį tame pačiame Ust-Kulome. Motina prašė saugumo leisti aplanky-

Partizanų šeima iš Bardauskų

Sovietiniai įsiverželėliai, bandydamai užgesinti neprieklausomybės troškimą, visą Lietuvą pavertė kančių jūra. Ypač daug dvasinio skausmo patyrė motinos, netekusios vaikų, išaugintų, kad kurtų šalies gerovę ir suteiktų džiaugsmo tévams. Papasakosiu apie vienos iš daugelio tūkstančių kentėjusių partizanų motinų – Elžbietos Bačkevičiūtės-Gaščiulienės (1893–1972) iš Balsupių kaimo, Marijampolės apskrities, likimą.

Tėvai – Ona ir Lukas Bačkevičiai turėjo 20 hektarų ūki. Iš dešimties jiems gimusių vaikų dauguma mirė vaikytės ir paauglystės metais. Išaugo tik keturios dukterys. Vedės dukterį Oną ūkyje šeimininkauti émésižentas Juozas Vaišnys. J. Vaišnys 1944 metais buvo enkavédistų areštuotas, kalėjo lageriuose. 1956 metais grįžo į Lietuvą.

Elžbietos Bačkevičiūtė 1923 metais ištėkėjo už Petro Gaščiulio į Vilkaviškio apskritys Gižų valsčiaus Bardauskų kaimą. Gaščiulio ūkis taip pat buvo 20 hektarų, jis turėjo du brolius ir penkias seseris. Brolis Juozas išvyko į Jungtines Amerikos Valstijas ir ten dingę be žinios. Elžbietai ir Petru Gaščiuliams gimė keturi vaikai: Vincas – 1925 metais, Juozas – 1928 metais, Aleksandra Alesė – 1930 metais ir Salomėja – 1932 metais.

Bardauskų kaimas – pačiam Sūduvos lygumų pakrašty, kur prasideda nedidelės kalvelės, vis aukštėjančios Bartininkų–Gražiškių link. Kaimo dirvos labai derlingos. Kaimo pakraštys – devyni ūkininkai – buvo vadinamas Devynkaimiu. Prie Antrajų pasaulinė karą buvo nuspręsta Devynkaimiu pavadinti višą Bardauskų kaimą, bet su manymą igyvendinti nespėta.

Augo nauja Gaščiulių karta. Šeimoje atsirado draugas Vladas Sauka išgretimo Vižaidukaimo ir jie kartu eidavomo kyklon. Gaščiulių moterys šiandieni su pasibjaurėjimu prisimena tą snargliuotą vaikėzą iš Vižaidų, draugystę pakeitus kruviną išdavyste.

1944 metų vasarą puolančią Raudonąją armiją vokiečiams pavyko sustabdyti prie Vilkaviškio. Fronto linija nusidriekė per Bardauskų kaimą. Beveik visi gyventojai pasitraukė iš savo sodybų. Netrukus iš netoli esančio Gurbšilio miško išlindo užsimaskavusi vokiečių tankų grupė. Aršiame mūsyje žuvo daug

raudonarmiečių, sudegė dauguma Bardauskų sodybų. Frontui nuslinkus į Vakarus, gyventojai grįžo namo ir rado tik degesių krūvas. Net septynios šeimynos apsigyveno išlikusioje Zolynų sodyboje. Bet valdžia pas Žolynus išteigė arklių nuomojimo punktą – vėlesnių mašinų traktorių stočių pirmtaką. Padegėliai turėjo išsikraustytį.

Gaščiulių sodyboje buvo išlikęs pusrūsis bulvėms ir

Tremtinės (iš kairės): Gražina Palovytė-Mačiulienė ir Alesė Gaščiulytė-Klimavičienė per šienapjūtę Sibire

daržovėms. Šeimininkai ten įtaisė langus ir toje patalpoje gyveno. Žinoma, būtų ūki atkūrė, bet karas buvo tik nelaimių pradžia. 1948 metų saušių areštavo sūnų Vincą. Išvėžė į Kybartus. Iš ten jis ar buvo paleistas, ar slapta pasitraukė. Grįžęs namo pasakė: „Daugiau jie manęs nepaims“. Pradėjo slapstytis ir taip partizanu.

1948 metų pavasarį jaunesnis sūnus Juozas Skriaudupio kaimo talkino tetai Kulvinskienei séjos darbuose. Jauniausia duktė Salomėja mokėsi Kaune. Namuose buvusius šeimos narius pažadino beldimas į kamaros duris. Leitenantas lietuvis perskaitė sprendimą apie Gaščiulių iškeldinimą. Po to trėmėjai nuvyko į kaimo galą paimti Jakubauskus ir Katilius. Gaščiulius saugoti paliko tris sargybinius: du kareivius ir seną stribą. Pastarasis itin susidomėjo Gaščiulių karve: „Ar ji daug duoda pieno?“ Namiškiai émė ruoštis kelionei. Tėvas pasakė dukteriai Alesei: „Aš niekur nevažiuosiu. Bégisiu. Tegul nušauna.“ Netrukus pasigirdo šūviai. Po sodą béginėjo kareivis, saugojęs Gaščiulių: „Kur senis?! Kur senis?!“ Senasis Gaščiulis pasinaudojo sargybos neatidumu ir pabégo. Kaimynai matė keleliu nubégantį basą ir vienmarškinį žmogą. Gaščiulis pasislėpė Sasnavos valsčiuje. Jam ten pavyko išsidarbinti ir išsislapstyti iki bai-

gėsi trémimai.

I Sibirą išvėžė tik Elžbieta Gaščiulienė ir dukterį Alesę. Iki Krasnojarsko tremtinius gabeno gyvuliniuose vaguose. Krasnojarske sukimšo į keleivinio laivo „Ordonikidzė“ triumus – ten, kur paprastai sukraunamos krovinių dėžės. Viršuje išitaisė sargyba ir kitokie keleiviai. Iš laivo restorano aidėjo muzika, o apačioje kiutojo daugybė lietuvių tremtiniai. Tai buvo tikras vergų laivas.

Laiwas plaukė Jenisejaus upė žemyn. Tremtinius išlaipino Maklakovo gyvenvietėje. Prasidėjo išprastinės tremtinų kančios: sunkus darbas ir alkis. Rau menys émė nykti ir per odą atsikišo kaulai. Tačiau Gaščiulių moterys ištvėrė ir 1958 metų pavasarį grįžo į Lietuvą. Per vargus pavyko prisiregistrouti Marijampolėje. Išseimą grįžo beslapstantis tėvas. Duktė Salomėja neramu metu gyveno Kaune pastetą, mokësi gimnazijoje, vėliau – mokytoju seminarijoje.

Sūnus Juozas pasitraukė pas partizanus. Keturi partizanai, tarp jų ir Juozas Gaščiulis, buvo apsuptyi ir žuvo atkakliai pasipriešinę 1949 metų vasario 4 dieną Sarmačinų kaime, netoli Vilkaviškio.

Partizanas Vincas Gaščiulis-Ménulis lankydavosi pas buvusį vaikystės draugą Vladą Sauką Vižaidų kaime. Nežinojo, kad Vladas jau buvo tapęs NKVD agentu „Plienų“. Saukos sesuo irgi tapo NKVD bendradarbe, brolis sovietiniu milicininku. 1949 metų lapkričio 8-osios naktį Vladas Sauka Vincą Gaščiulių apnakvydino savo namuose, drauge su broliu milicininku užpuolė ir nužudė. Kūną per davė enkavēdistams. Buvo suvaidintas susišaudymas, todėl partizanai laikinai pavykosuklaidinti. Po kelių mėnesių, 1950 metų vasario 9 dieną, V. Sauka į savo namus išviliojo ir pražudė Vytauto rinktinės vadą Vytautą Gavėną-Vampyrą ir du jo bendražygiaus: S. Ališauską-Kalinį ir A. Švedą-Radastą.

Vladas Sauka pasislėpė Rytų Prūsijoje, vėliau išdirasines grįžo į Lietuvą. Atlikę niekšingus darbus buvę NKVD agentai ir smogikai stengėsi išsilieti į visuomenę tarsi niekuo dėti, ramūs piliečiai. Anot senovės graikų dramaturgo Euripido: „Nėra kaltes, jeigu nežino nieks...“ Bet visuomenė sužinojo...

Aleksandras JAKUBONIS

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių

į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Vincas Aidukauskas (Adukauskas) (pomirties), partizanas, Alytaus aps. Simno valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinė 1944–1945 m.

Jonas Bivainis (Biveinis), g. 1897 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Zarasų aps. Salako valsč. 1941 m. birželio 22–28 d.

Stanislovas Burba, g. 1954 m., Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos ir kt. pogr. spaudos platintojas, Klaipėda, 1976–1987 m.

Algirdas Giedraitis, g. 1929 m. (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Viduklės valsč. 1946–1947 m.

Pranas Kauneckas, g. 1918 m. (po mirties), karys, partizanas, Vietinė rinktinė 1944-02-16–1944-05-15; Jurbaroko aps. Eržvilko valsč. Lydžio rinktinė 1944–1945 m.

Benutis Stasys Kazlauskas, g. 1941 m., pogr. spaudos platintojas, Lazdijų r. Metelių k. 1948–1950 m. (taip teigia pretendentas).

Jonas Kisielius, g. 1908 m. (po mirties), ryšininkas, partizanas, Varėnos aps. Dainavos apyg. Kazimieraičio rinktinė 1946–1952 m.

Juozas Kondratas (Kondrotas, Kundrotas), g. 1913 m. (po mirties), GULAGO politinių kalinių sukilimo komiteto narys, Kengyro lageris 1951–1954 m.

Juozas Marcinkevičius, g. 1897 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Marijampolės aps. Balbieriškio valsč. 1941 m. birželio 22–28 d.

Chaim Josif (Juozas) Margolis, g. 1893 m. (po mirties), Kauno m. tarybos narys.

Berta Margoliene (po mirties), Ch. J. Margolio žmona, tremtinė.

Vytas Markevičius, g. 1928 m. (po mirties), GULAGO politinių kalinių sukilimo dalyvis, Kengyro lageris 1949–1954 m.

Jonas Paulauskas, g. 1916 m. (po mirties), partizanas, rezervinės kuopos vadas, Trakų aps. Kaisiadorių valsč. Didžiosios Kovos apyg. 1944–1946 m.

Vaclovas Rekašius, g. 1897 m. (po mirties), Lietuvos kariuomenės savanoris, policininkas, šaulys, Telšių aps. 1919–1940 m.

Kazys Rindeika (Rindeikis), g. 1921 m. (po mirties), GULAGO politinių kalinių sukilimo dalyvis, Kengyro lageris 1949–1954 m.

Povilas Seikalis, g. 1931 m. (po mirties), GULAGO politinių kalinių sukilimo dalyvis, Kengyro lageris 1950–1954 m.

Antanas Šalaševičius, g. 1955 m., kitokiais būdais dalyvavęs kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, Kaunas, 1973–1990 m.

Kazys Siugždinis, g. 1929 m. (po mirties), GULAGO politinių kalinių sukilimo dalyvis, Kengyro lageris 1952–1954 m.

Juozas Zubrickas, g. 1906 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Lazdijų aps. Veisiejų valsč. Veisiejai, 1941 m. birželio 22–28 d.

(Bus daugiau)

Komisijos pastaba: sąrašas skelbiamas vadovaujantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretendentai į kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius.

Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Knyga apie tremtį anglų kalba

(atkelta iš 4 psl.)

Kurį laiką gyveno ir dirbo Vakarų Vokietijoje. Privalėdamas užsidirbtį pats buvo išvykęs į Belgiją bei Angliją. Ten dirbo anglų kasyklose. 1949 metais vėl sugrįžo į Vokietiją. Tarnavo amerikiečių kariuomenės prižiūrimose darbo kuopose.

1951 metais atvyko į JAV. Korėjos karo metu pateko į kariuomenę. JAV kariuomenėje atitarnavo penkerius metus, tarp jų – pusantį metų Korėjoje. Išejės iš kariuomenės apsigyveno Čikagoje. Čikagos universitete ir mokėsi. Čikagoje tebegyvena ir dabar.

Šis likimo svaidytas žmogus tiek daug patyrė. Ir nuolabai jauno amžiaus. Tačiau išliko lietuvių patriotu, neabejingu Lietuvos istorijos lūžių ir tautiečių likimui. Sulaukęs jau garbingo amžiaus atliko puikų knygos apie tremtį vertimą, rūpinosi išleidimu. Leidykla „Vantage Press“ turilabai platū savo leidžiamų knygų prekybos tinklą. Knyga patraukliai apipavidalinta, yra plačiai reklamuojama (taip pat ir interne).

Reiškiame padėką ir pagarbą šiam kilniam mūsų tautiečiui Jeronimui Tamutoniui.

Dalija Agota KARKIENĖ

2011 m. kovo 18 d.

Tremtinys

Nr. 11 (937)

7

Chorų vadovų dėmesiui

Jungtinio LPKTS choro repertuaras **rugpjūčio 6 dieną** Ariogaloje vyksiančiaame saskrydyje „**Su Lietuva širdy**“:

1. „Leiskit i Tėvynę“ (m. L. Abariaus, ž. J. Šnapščio-Margalio);
2. „Už Raseinių ant Dubysos“ (m. J. Naujalio, ž. Maironio);
3. „Kur giria žaliuoja“ (m. J. Gudavičiaus, ž. K. Sa-

kalausko-Vanagėlio);
4. „Tėvyne dainų ir artojų“ (m. G. Tautkaus, ž. J. Marcinkevičiaus);
5. „Kritusiems Lietuvos partizanams“ (m. ir ž. A. Paulavičiaus);
6. „Išeivio sapnas“ (m. ir ž. V. Siminkevičiaus);
7. „Lopšinė gimtinei ir motinai“ (m. V. Mikalauskas, ž. J. Marcinkevičiaus);
8. „Ant kiekvieno kal-

nelio“ (m. B. Gorbulskio, ž. J. Marcinkevičiaus);
9. „Odė Lietuvai“ (m. G. Savinienės, ž. R. Gečio);
10. „Tau, sesute, puikios gėlės“ (m. S. Graužinio, ž. P. Lemberto);
11. „Žemėj Lietuvos“ (m. ir ž. K. Vasiliausko);
12. „Tautiška giesmė“ (m. ir ž. V. Kudirkos);
13. „Lietuva brangi“ (m. J. Naujalio, ž. Maironio).

Išeivio sapnas

žodž. ir muz. Vitas Šimkavičius

The musical score consists of two staves: soprano/tenor (top) and alto/bass (bottom). The soprano/tenor staff has lyrics in Lithuanian, while the alto/bass staff has lyrics in English. The score includes measures 6 through 37, with lyrics such as "Sap - ne nu-ke - liu-ju per pie-vas lau - kus i", "sa - vo gim - ti - nés na - mus.", "Smē - lē - ta ta - ke - li vin-", "giu - tā ma - tau, ku - riuo ī mo - kyk - lā, ē - jau", "Mums", "ge - ra, jau - ku dai - na-vom kar - tu, sma - gu tar p jau - nys-tés drau", "gu. Tē - ve - liio so - de - ly, mo - tu - lés dar - ž - ly daž - naimes bē-", "gio-jom ba - si Te-nai a - ly - vos žy - dē - jo, rū - te - lés kve", "pé - jo skan - bē - jo dai - ne - lē švel - ni."

Skelbimai

Kovo 19 d. (šeštadienį) 11 val. Kauno įgulos karininkų ramovės III a. (Mickevičiaus g. 19, Kaune) įvyks Taurų apygardos partizanų ataskaitinis susirinkimas. **10 val.** registracija.

Kovo 26 d. (šeštadienį) 11 val. LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, 2 a.) įvyks LPKTS Kauno filialo ataskaitinė konferencija.

Kviečiame visus narius aktyviai dalyvauti. Nepamirškite nario pažymėjimo. Galėsite susimokėti nario mokesčių.

Kovo 26 d. (šeštadienį) 11 val. Kaišiadorių savivaldybės salėje įvyks atkurto Didžiosios Kovos apygardos partizanų, Laisvės kovų dalyvių ir ryšininkų ataskaitinis susirinkimas. Galėsite sumokėti nario mokesčių. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Balandžio 3 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) įvyks Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sajungos ataskaitinis rinkiminis susirinkimas – konferencija. Turėkite nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokesčių, užsisakyti „Tremtinį“. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujus „Laisvės kovų archyvo“ numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Laisvės al. 39, Kaune.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

TremtinysLPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.**El. paštas:**

tremtinys@erdves.lt

Projektą „Lietuvas Laisvės kovų, tremties ir tautos**netekčių atspindžiai“ remia****Spausdino spaustuvė UAB****„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,****Kėdainiai****Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.****SPAUDOS ,****RADIJO IR****TELEVIZIJOS****RÉMIMO****FONDAS****Kaina 1,75 Lt**

Tiražas 2970. Uzs. Nr.

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

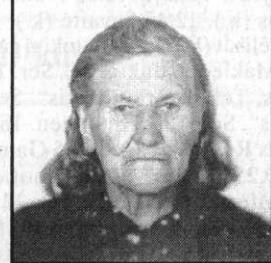
Petrė Buivienė-Jurevičienė

1922–2011

Gimė Radviliškio r. Poltynų k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. ištrenta į Irkutsko sr. Tulūno r. Evdokimovos gyv. Sūnus liko Lietuvoje, augo pas senelius. Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno téviškėje.

Palaidota Šaukoto kapinėse.

Nuosirdžiai užjaučiamame gimines ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

Vytautas Lukšys

1920–2011

Gimė Vidgirių k., Keturvalakių valsč., Vilkaviškio aps., ūkininkų šeimoje, auginusioje šeisis sūnus ir dvi dukteris. Vyresnis brolis slapstėsi, nes neprilausomos Lietuvos metais dirbo Kaune, ginklų fabrike. 1946 m. buvo suimtas ir nuteistas. Tais pačiais metais šeima ištrenta į Sibirą. Vytauto tada nebuvo namuose, bet buvo suimtas vėliau kartu su kitais broliais ir nuteistas 10 metų. Kalėjo Uchtos ir Vorkutos lageriuose. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno téviškėje, Vidgirių k. Dirbo Marijampolės r. Skardupių bažnyčios vargonininku. Sukūrė šeimą, apsigyveno Deivoniškių k. „Gintaro“ kolūkyje dirbo staliumi ir statybose, taip pat ir vargonininkavo.

Palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Liūdi žmona ir sūnus su šeima

Antanas Kazlauskas

1926–2011

Gimė Pakalupio k., Viešnių valsč., Mažeikių r. Ketverių metų neteko tėvo. Mokėsi Viešnių progimnazijoje. Po karo mokytojavo Dabikinės vaikų namuose. Įsitraukė į LLA veiklą. 1948 m. saugumo areštuotas. Kalintas Mažeikių ir Vilniaus kalėjimuose. Nuteistas 25 m. lagerio ir 5 m. tremties. Išvežtas į Norilsko rūdų kasyklas. Dalyvavo 1953 m. Norilsko kalinių sukilime. Po 9 kalėjimo metų Norilsko vedė likimo draugę Eleonorą. Į Mažeikius grįžęs baigė politechnikumą ir dirbo Elektrotechnikos gamykloje inžinieriumi. Užaugino dvi dukteris. Atgimimo metais pasinėrė į Sajūdžio veiklą. 1991 m. subūrė buvusius politinius kalinius ir 11 metų, kol leido sveikata, vadovavo LPKS Mažeikių skyriui. Buvo Norilsko „Vyčių“ organizacijos narys. 1995 m. buvo išrinktas į Mažeikių rajono savivaldybės tarybą. Apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, jam suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Viešnių kapinėse.

LPKS Mažeikių skyrius,
Lietuvos Sajūdžio Mažeikių skyrius,
Norilsko „Vyčių“ bendrijai

Neatvykus į žygį pinigai nebus grąžinami.

Zygyje gali dalyvauti visi norintieji nuo 16 metų (nepilnamečiai turi turėti tévu sutikimą). Užsiveikatą ir kitas pasiekmes žygio metu atsako patys dalyviai, tai patvirtindami savo parašu dalyvio sveikatos kortelėje.

Žygį organizuoja „Jaunieji Lietuvos patriotai“, remia Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga bei Lietuvos laisvės kovų sajūdis.

Dalyvių kelionės bei mai-

tinimo išlaidas apmoka siunčianti organizacija arba apsimoka patys dalyviai (dalyviai turi turėti savo maisto); nakanvynė numatoma sodybos teritorijoje. Turėti stovyklavimo inventoriją, komandoms – šviesą atspindinčias liemenes.

Rekomenduojama atvykti iš vakaro.

Smulkesnė informacija tel. 8 645 24 224, el. paštu jlpmaratonai@gmail.com arba www.facebook.com/Jaunieji.Lietuvos.Patriotai.

